

Pasvalio rajono vaikų dantų ir žandikaulių būklės vertinimas

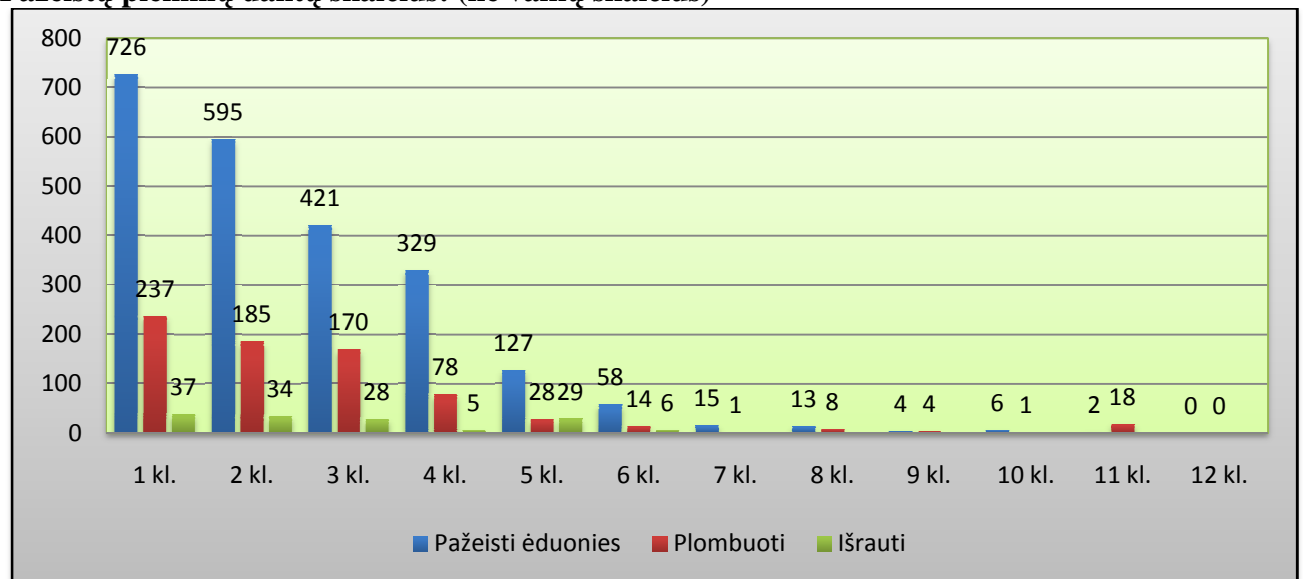
Pasaulio sveikatos organizacija sveikatą apibūdina kaip fizinę, dvasinę ir socialinę gerovę, o ne tik ligų ar negalavimų nebuvimą. Didžiausią įtaką sveikatai turi gyvensena ir elgsena, genetiniai ir biologiniai veiksniai, aplinka, sveikatos priežiūra. Sveikatos stiprinimas bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose turi tapti neatsiejama kiekvienos ugdymo įstaigos kasdienės veiklos dalimi. Šią lengvai pažeidžiamą visuomenės jungtį būtina nuolat stebėti, vertinti, suteikti reikiamų žinių ir įgūdžių. Būtent todėl, kiekvienais metais atliekama sveikatos pažymų duomenų analizė, kuri nukreipia visuomenės sveikatos specialistus veikti reikiama linkme. Lietuvos higienos normoje HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai”, numatyta, kad mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras patvirtino Vaiko sveikatos pažymėjimo pakeitimus ir papildė nauju reikalavimu – dantų ir žandikaulių būklės įvertinimu.

Vaikų dantų ir žandikaulių būklės 2017 metų analizė:

Remiantis 2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatais, 2017/2018 mokslo metais Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose mokėsi 2876 1-12 klasių mokiniai, iš jų 2590 (90,06 proc.) vaikų pristatė sveikatos pažymėjimus (Nr.027-1/a forma) su užpildyta odontologo dalimi.

Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras atliko vaikų dantų ir žandikaulių būklės vertinimą. Pieniniai dantys genda greičiau nei nuolatiniai. Sveiki pieniniai dantys sudaro palankias sąlygas sveikų nuolatinių dantų formavimuisi. Sveikatos pažymėjimų analizė parodė, kad didžiausias pažeistų ėduonies pieninių dantų skaičius buvo pradinėse 1-4 klasėse. Iš viso pieninių dantų pažeistų ėduonies skaičius buvo 2296 dantys, 2016 metais šiek tiek mažiau – 2190 dantų. Plombuotų pieninių dantų skaičius didžiausias 1-3 klasėse. Iš viso plombuotų pieninių dantų buvo 744, 2016 metais 531 dantys. Išrautų pieninių dantų daugiausia buvo 1-3 klasėse. Iš viso išrautų pieninių dantų buvo 139, o 2016 metais net 690 dantų.. **(1 pav.)**

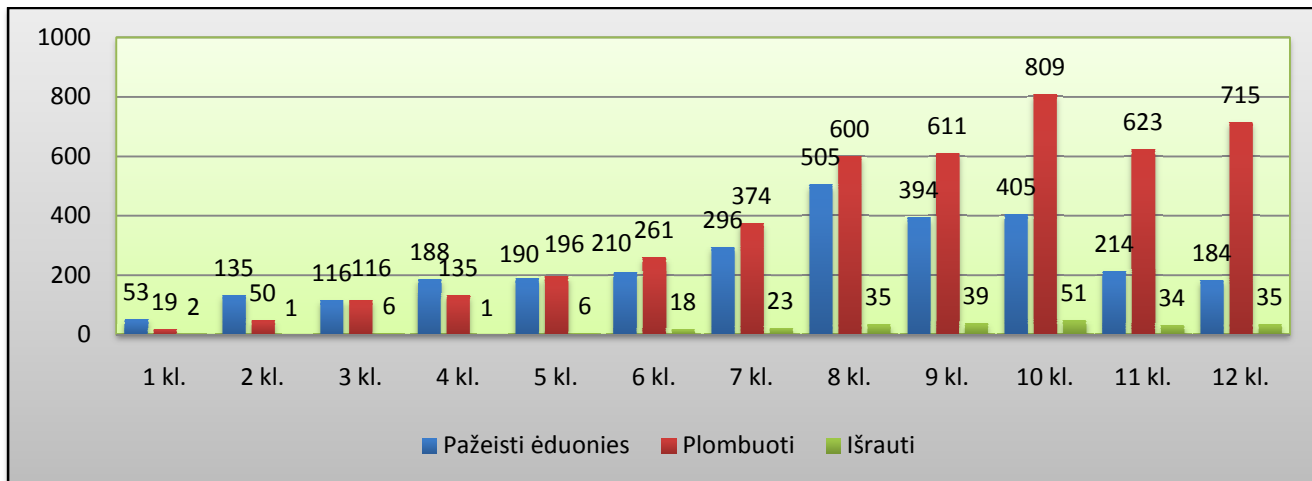
Pažeistų pieninių dantų skaičius: (ne vaikų skaičius)

1 pav. Pasvalio r. sav. mokinių pieninių pažeistų ėduonies, plombuotų ir išrautų dantų skaičius pagal klases 2017 metais.

Apie penktuosius-šeštuosius metus ima klibėti pieniniai apatinio žandikaulio centriniai kandžiai, juos pakeičia nuolatiniai dantys, taip pat dygsta pirmieji nuolatiniai krūminiai dantys – taip ima formotis mišrus sąkandis. Apie tryliktuosius metus susiformuoja nuolatinių dantų sąkandis, kuris išlieka visą likusį gyvenimą. Šiais laikotarpiais būtina ideali asmeninė burnos higiena, ypač krūminių dantų srityse, nes ką tik išdygę nuolatiniai krūminiai dantys nepilnai mineralizuoti ir žymiai lengviau pažeidžiami ėduonies.

Pažeistų nuolatinių dantų skaičius: (ne vaikų skaičius)

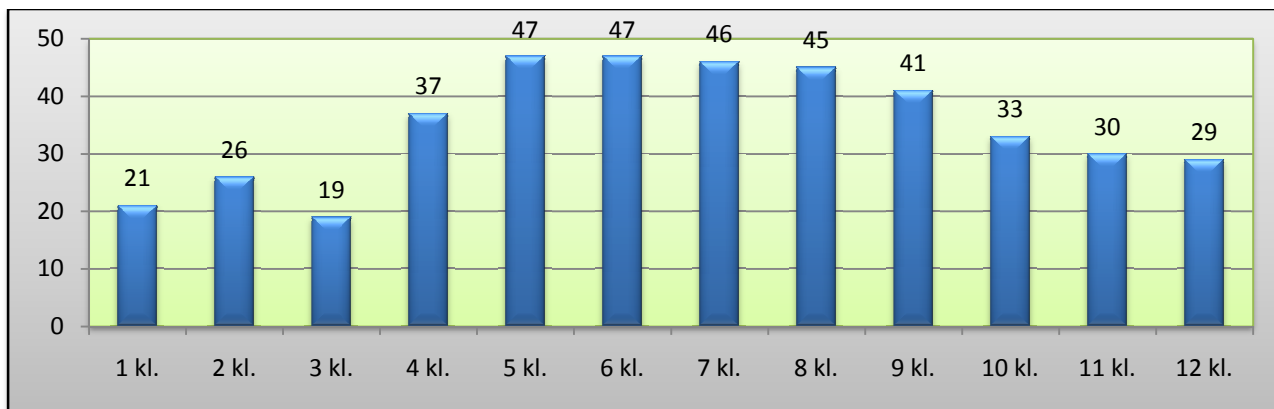

2 pav. Pasvalio r. sav. mokinių nuolatinių pažeistų ėduonies, plombuotų ir išrautų dantų skaičius pagal klases 2017 metais.

Didžiausias mokinių pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius buvo 8 – 10 klasėse. Iš viso pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius buvo 2890, 2016 m. – 3395. Didžiausias mokinių plombuotų dantų skaičius buvo vyresnėse 8-12 klasėse. Iš viso plombuotų dantų buvo 4509, 2016 m. – 4328. Didžiausias nuolatinių išrautų dantų skaičius buvo 8-12 klasėse. Iš viso išrautų nuolatinių dantų skaičius buvo 251, 2016 m. – 260 dantų.

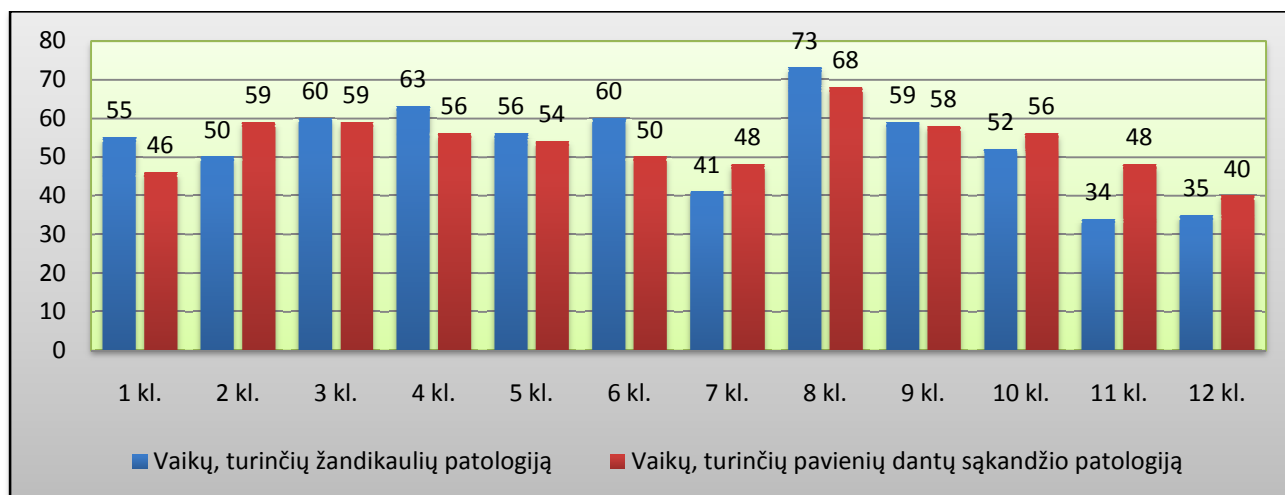
Vaikų neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičius iš viso buvo 421 vaikai, (16,25 proc.)

Vaikų skaičius su sveikais dantimis:

3 pav. Pasvalio r. sav. mokinių neturinčių pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius pagal klases 2017 metais.

Iš viso 2017 m. 642, (24,79 proc.) vaikai turėjo pavienių dantų sąkandžio patologiją. 638, (24,63 proc.) vaikai turėjo žandikaulio patologiją. **4 pav.**

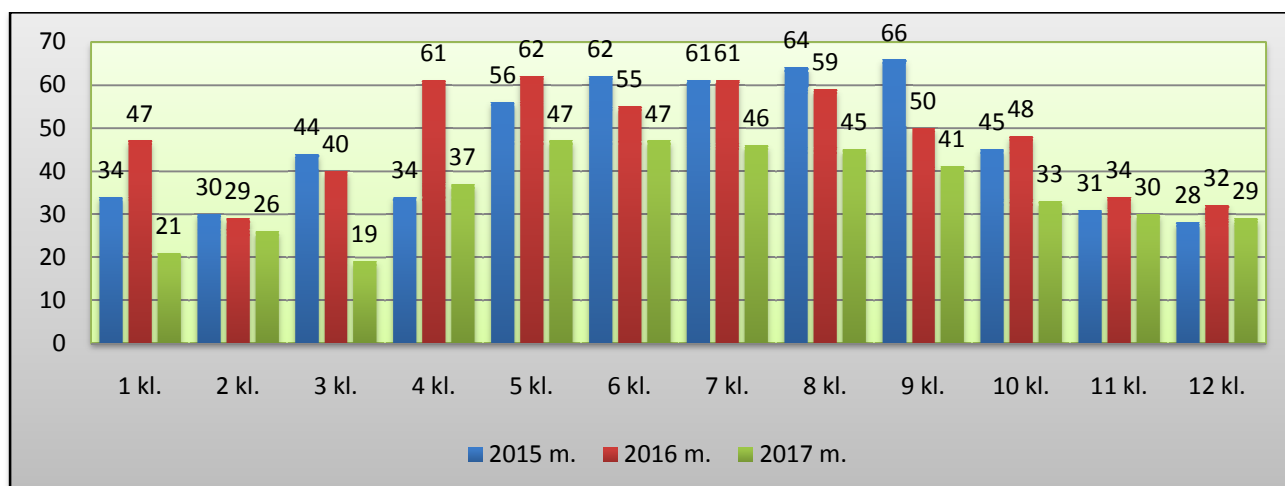

4 pav. Pasvalio r. sav. mokinių turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją ir žandikaulių patologiją, skaičius 2017 metais.

2017 m. padaugėjo vaikų turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją skaičius, 2015 m. – 697, 2016 m. – 424, 2017 m. – 642 vaikai. ir vaikų turinčių žandikaulio patologiją skaičius, 2015 m. – 642, 2016 m. – 498, 2017 m. – 638 vaikai. (**4 pav.**)

Palyginus duomenis su 2015-2016-2017 mokslo metais matyti, kad vaikų neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius mažėjo nežymiai. 2015 m. – 555 vaikai, (20,1 proc.) 2016 m. – 578 vaikai, (21,32 proc.) 2017 m. – 421, (16,25 proc.) vaikas turėjo sveikus dantis.

Vaikai turintys sveikus ėduonies nepažeistus dantis pagal klases nuo 2015-2017 m.

5 pav. Vaikų neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičiaus palyginimas, 2015-2016 -2017 metais.

Pasvalio r. sav. Visuomenės sveikatos biuro sveikatos stebėsenos specialistė Oksana Vaserytė

